

Vastaanottaja
Prokon Wind Energy Finland Oy

Asiakirjatyyppi
Luontoselvitysraportti

Päivämäärä
11/2022

VARSAVAARAN TUULIVOIMAHANKE SÄHKÖNSIIRRON LUONTOSELVITYS

VARSAVAARAN TUULIVOIMAHANKE SÄHKÖNSIIRRON LUONTOSELVITYS

Ramboll
PL 25
Itsehallintokuja 3
02601 ESPOO

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

Projekti **Varsavaaran tuulivoimahanke**
Projekti nro **1510064982**
Vastaanottaja **Prokon Wind Energy Finland Oy**
Asiakirjatyyppi **Luontoselvitysraportti**
Versio **1**
Päivämäärä **11.11.2022**
Laatija **Linda Uusihakala**
Tarkastaja **Saara Vauramo**
Kansikuva **Rahkarämettä sähkönsiirtoreitillä 4.8.2022.**

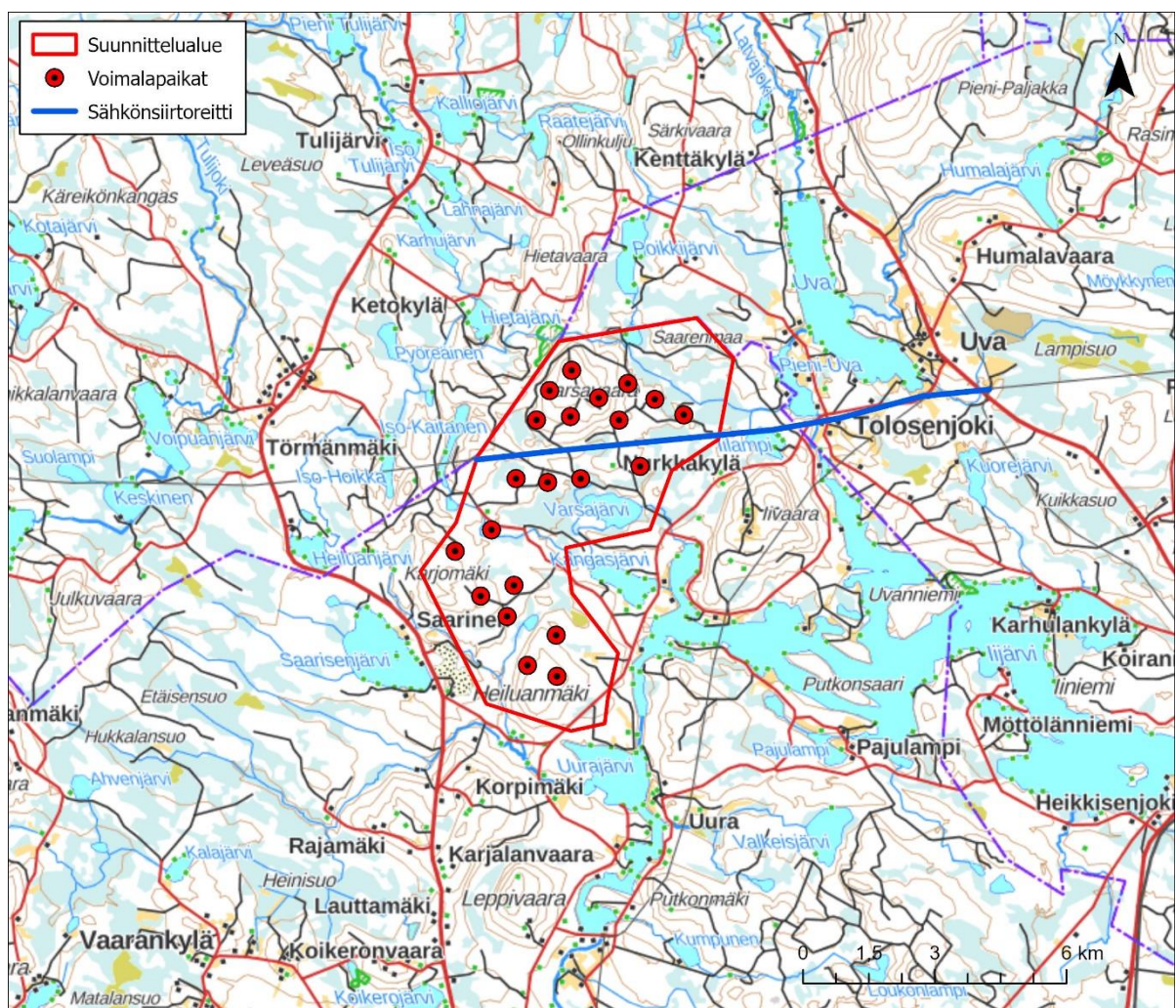
SISÄLTÖ

1.	Johdanto	2
2.	Lähtötiedot	3
3.	Menetelmät	3
4.	Tulokset	5
5.	Johtopäätökset	11
6.	Lähteet	11

1. JOHDANTO

Prokon Wind Energy Finland Oy suunnittelee enintään 21 tuulivoimalan rakentamista Paltamon kunnan alueelle. Hankkeesta toteutetaan ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain ja asetuksen mukainen ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Suunnittelualue sijoittuu Paltamon kuntaan ja rajautuu pohjoisosastaan Paltamon ja Ristijärven väliseen kuntarajaan ja luoteisosastaan Paltamon ja Puolangan väliseen kuntarajaan (Kuva 1-1).

Tämä sähkönsiirron luontoselvitys on laadittu Varsavaaran tuulivoimahankkeen YVA-menettelyä varten Ramboll Finland Oy:n toimesta. Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa ja kuvata sähkönsiirtoreitin kasvillisuus ja luontotyytit, tunnistaa mahdolliset EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeille soveltuvat elinympäristöt ja kartoittaa tarvetta direktiivilajien ja linnuston erillisselvityksille reitillä. Inventoitu sähkönsiirtoreitti kulkee jo olemassa olevaa voimajohtokäytävää pitkin suunnittelualueen länsirajalta Fingridin Uvan liityntäpisteeseen. Maastotoista ja raportoinnista vastasi FM, ekologi Linda Uusihakala.

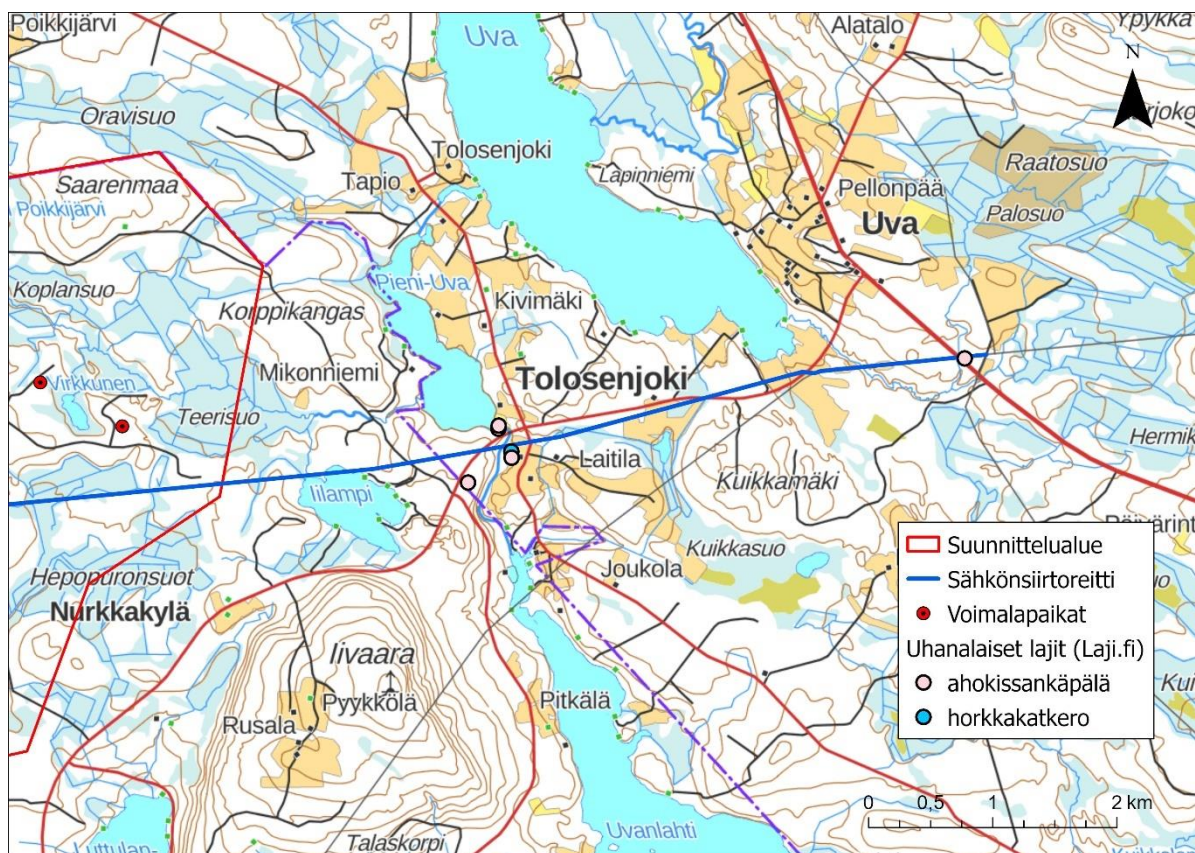
Kuva 1-1. Suunnittelualueen sijainti on osoitettu punaisella rajauksella. Taustakartta: MML.

2. LÄHTÖTIEDOT

Lähtötietoina käytettiin seuraavia aineistoja:

- Metsäkeskuksen paikkatietoaineisto metsälain 10 § mukaisista metsäluonnon erityisen tärkeistä elinympäristöistä
- Metsäkeskuksen paikkatietoaineisto metsävaratiedoista
- Monilähteisen valtakunnan metsien inventoinnin saatavilla olevia paikkatietoaineistoja
- Lajitietokeskuksen ylläpitämästä Laji.fi-palvelusta haetut havainnot uhanalaisista lajeista (aineistohaku 18.7.2022)

Sähkönsiirtoreitille tai sen läheisyyteen ei sijoitu lähtötietojen perusteella huomionarvoisia luontokohteita. Lähtötiedot on esitetty kartalla kuvassa 2-1 (Kuva 2-1).

Kuva 2-1. Sähkönsiirtoreitin varrelle sijoittuvat uhanalaisten lajien havainnot (Laji.fi). Taustakartta: MML.

3. MENETELMÄT

Selvitys toteutettiin yhden päivän aikana 4.8.2022. Selvityksessä havainnoitiin kasvillisuutta ja luontotyyppejä ja se kohdennettiin suunnitellulle sähkönsiirtoreitille jo olemassa olevalla johtokäytävällä sekä sen ympäristöön. Reitti kuljettiin kerran läpi. Pelloille, hakkuille ja nuoriin taimikoihin ei tehty käyntejä.

Selvityksessä havainnoitiin kasvillisuuden yleispiirteitä, puuston ikää, lahoppuun määrää, luonnontilaisuutta ja lajistoa, jonka avulla määritettiin jokaisen voimalapaikan ja sen ympäristön

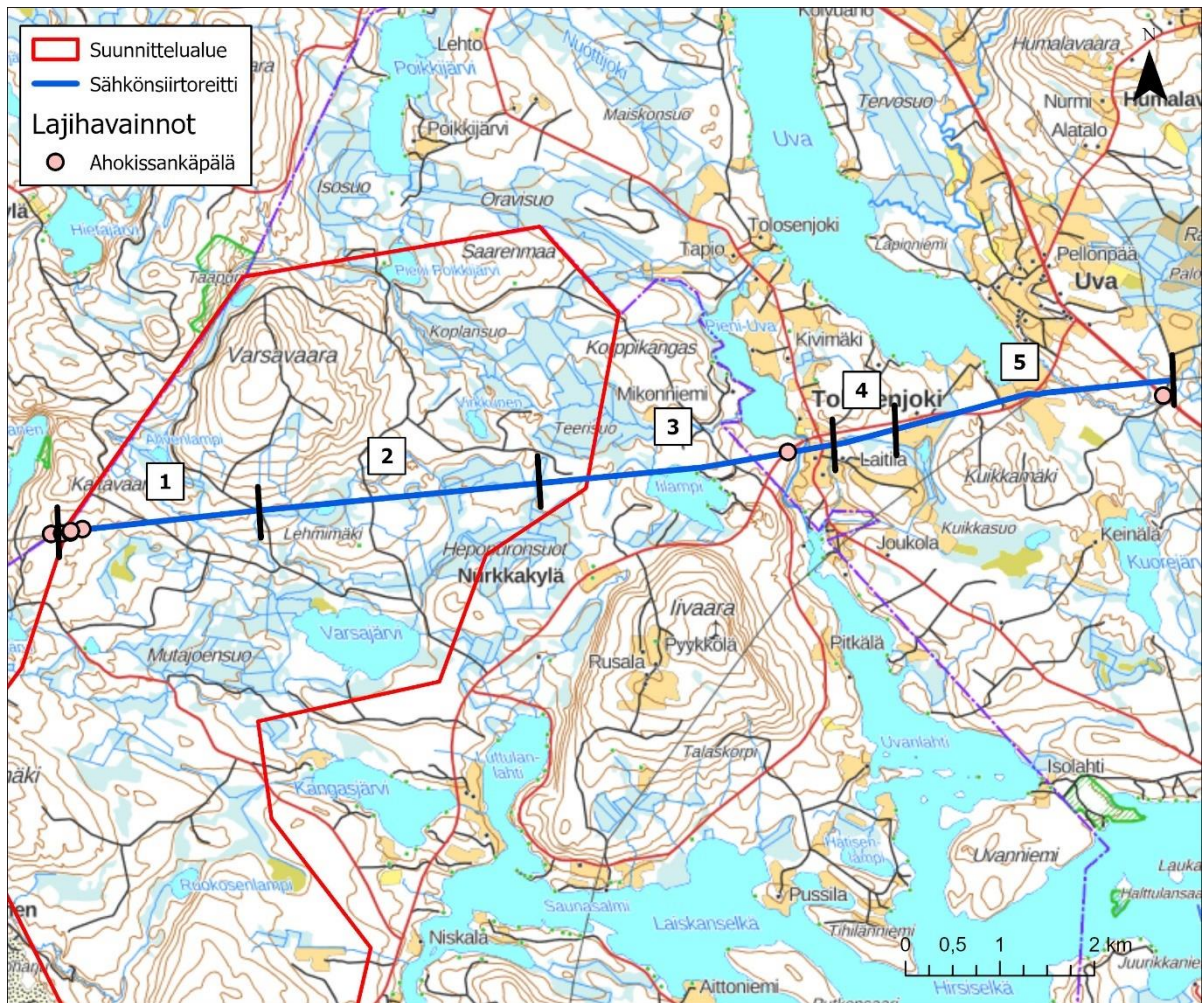
luontotyyppit. Huomionarvoiset kasvilajit ja muut huomioidut merkittiin paikkatiedoksi Esrin Fieldmaps-sovelluksella. Kasvillisuusselvityksessä keskityttiin etenkin uhanalaisiin, silmälläpidettäviin, rauhoitettuihin tai muuten huomionarvoisiin lajeihin. Huomioitavia kohteita ovat esimerkiksi:

- Luonnonsuojelulain 29 § mukaiset suojeltavat luontotyyppit
- Vesilain 2 luvun 11 § mukaiset suojeltavat vesiluontotyyppit
- Metsälain 10 § mukaiset metsäluonnon erityisen tärkeät elinympäristöt
- Alueellisesti ja paikallisesti edustavat luontokohteet, kuten perinneympäristöjen luontotyyppit, vanhan metsän piirteitä omaavat kohteet, geologisesti arvokkaat muodostumat
- Luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaiset luontotyyppit (Kontula & Raunio 2018)
- Luontodirektiivin liitteen IV lajeille, luonnonsuojelulain mukaisille erityisesti suojeltaville ja uhanalaisille eliölajeille sekä muille huomionarvoisille eliölajeille tärkeät tai mahdolliset esiintymisalueet
- METSO-kriteerit täyttävät kohteet.

Kasvillisuuden lisäksi havainnoitiin selvitysalueen linnustoa ja soveltuvuutta EU:n luontodirektiivin liitteen IV-lajien elinympäristöiksi, sekä kartoitettiin tarvetta lisäselvityksille.

4. TULOKSET

Sähkönsiirtoreitti kulkee olemassa olevaa johtokäytävää pitkin, joka kulkee talouskäytössä olevien metsien, ojitettujen rämeiden sekä peltoalueiden läpi. Selvitysalue on jaettu raportointia varten viiteen osuuteen, jotka on esitetty kartassa 4-1 (Kuva 4-1). Osuuksilla esiintyviä luontotyyppejä on kuvailtu alla.

Kuva 4-1. Selvitystä varten tehty jaottelu sekä selvityksessä tehdyt huomionarvoisten lajien havainnot. Taustakartta: MML.

Osuus 1

Osuudelle sijoittuu pääosin kuivaa ja kuivahkoa kangasta. Lajistoon kuuluvat kataja ja kenttäkerroksessa hallitseva kanerva, jonka lisäksi kasvaa harvakseltaan mm. puolukkaa ja kangasmaitikkaa. Pohjakerroksessa kasvavat seinäsammal ja poronjäkälät. Kuivimmilla kohdilla kallioilla esiintyy myös silmälläpidettävää **ahokissankäpälää (*Antennaria dioica*)**. Osuudelle sijoittuu myös kosteita painanteita, joissa kasvavat pääosin rahkasammalet ja vaivaiskoivu sekä harvakseltaan muut suovarvut kuten suopursu ja juolukka. Kuivimpia kohtia lukuun ottamatta haavan ja koivun taimet ovat paikoin runsaita.

Kuva 4-2. Kuivaa kangasta reitin osuudella 1.

Osuus 2

Osuus 2 muodostuu lähes yksinomaan rämemuuttumista, joilla rämevarvut, sarat ja männyntaimet vuorottelevat. Rämevarvuista vaivaiskoivu on runsain, jonka lisäksi tavataan suopursua, suokukkaa, juolukkaa ja variksenmarjaa. Kosteammilla kohdilla sarojen osuus on suurempi. Pohjakerroksessa vallitsevat rahkasammalet sekä rämekarhunsammal. Johtokäytävän reunoilla on paikoin kuivempaa, ja niillä kasvaa myös mm. koivun- ja kuusentaimia, maitohorsmaa ja heiniä.

Kuva 4-3. Vaivaiskoivurämemuuttumaa osuudella 2.

Kuva 4-4. Kasvustoa osuudella 2.

Osuus 3

Osuus 3 koostuu pääosin samankaltaisesta kuivasta kankaasta kuin osuus 1, jolla kallioiset kuivat osuudet vuorottelevat pienten kosteiden painanteiden kanssa. Kuivalla kankaalla kasvaa männyn, kuusen ja koivun taimia sekä katajaa, ja kenttäkerroksen kasvillisuus on niukkaa ja koostuu lähes yksinomaan kanervasta. Pohjakerroksessa vaihtelevat seinäsammal ja poronjäkälet.

Reitti kulkee myös laajahkon hakkuun läpi sekä Iilammen yli. Johtolinja ylittää osuuden itäpäässä Tolosenjoen ja vanhan Karppalan myllyn sekä pellon. Kuivilla tienpientareilla kasvaa Tolosenjoen lähetyvillä paikoin runsaasti silmälläpidettävää **ahokissankäpälää**.

Kuva 4-5. Kuivaa kangasta osuudella 3.

Osuus 4

Osuudelle 4 sijoittuu samankaltaista rämemuuttumaa kuin osuudella 2. Kasvustoon kuuluvat männyntaimet, vaivaiskoivu, kanerva, suokukka, lyhytkortisia saroja sekä rahka- ja karhunsammalia.

Kuva 4-6. Vaivaiskoivurämemuuttumaa osuudella 4.

Osuus 5

Osuus 5 koostuu pelloista sekä tavanomaisesta tuoreen ja kuivahkon kankaan voimajohtoaukeasta. Koivun ja raidan taimet, pajupensaikot ja maitohorsmat muodostavat johtokäytävälle tiheän kasvuston.

Kuva 4-7. Voimajohtoaukeaa osuudella 5.

Kuva 4-8. Peltoa osuudella 5.

Direktiivilajit ja linnusto

Sähkönsiirtoreitti sijoittuu jo olemassa olevalle johtokäytävälle, eikä sen varrelle sijoitu huomionarvoisia elinympäristöjä. Selvityksessä ei havaittu tarvetta jatkoselvityksille.

Metsäkuviot, joiden läpi reitti kulkee, ovat liito-oravan kannalta liian nuoria talousmetsiä. Reitille sijoittuu kaksi suurenaista lampea, Lehmilampi ja Iilampi, jotka saattavat olla viitasammakoille soveltuvia elinympäristöjä. Lehmilammella ei kuitenkaan havaittu viitasammakoita toukokuussa 2022 tehdyssä viitasammakkoselvityksessä.

Reitin varrella ei havaittu lepakoiden pesä- tai päiväpiiloiksi soveltuvia rakenteita kuten louhikkoja, kolopuita tai rakennuksia. Reitin varrelle sijoittuvat metsät eivät ole lepakoiden kannalta erityisen soveltuvia, sillä talouskäytössä olevissa metsissä on niukasti laho- ja kolopuita, joita lepakot voisivat käyttää pesä- tai päiväpiiloina. Reitin varrelle sijoittuu kuitenkin lepakoille soveltuvia saalistusalueita. Pohjanlepakot saalistavat avoimilla alueilla kuten hakkuilla ja metsäautoteillä, joita sijoittuu sähkönsiirtoreitin varrelle. Reitin itäosaan sijoittuvat pellot pienipiirteinen kulttuurimaisema ja vesistöjen lähiympäristöt ovat myös lepakoille otollista ympäristöä.

Reitin varrella havaittu linnusto koostui tavanomaisesta metsälajistosta sekä kulttuuriympäristön lajistosta. Selvityksen aikana havaittiin peippo, tali- ja sinitiainen, laulurastas, sepelkyyhky, varis, naakka ja varpushaukka. Pelloilla havaittiin myös silmälläpidettävä harakka. Selvityksessä ei havaittu harvinaisia tai muuten huomionarvoisia lintulajeja. Selvitystä ei tehty linnuston havainnoinnin kannalta parhaana ajankohtana, mutta selvityksen aikana tehdyt havainnot sekä suunnittelualueella tehty pesimälinnustoselvitys antavat riittävän tarkan kuvan sähkönsiirtoreitin linnustosta.

5. JOHTOPÄÄTÖKSET

Ahokissankäpälää (NT) lukuun ottamatta sähkönsiirtoreitin varrella ei havaittu huomionarvoisia kohteita. Reitti sijoittuu jo olemassa olevalle johtokäytävälle, eivätkä reitille sijoittuvat luontotyytit ole luonnontilaisia. Reittiä ympäröivät metsäkuviot ovat talouskäytössä olevia kasvatusmetsiä. Reitillä ja sen ympäristössä ei ole EU:n luontodirektiivin liitteen IV-lajien kannalta huomionarvoisia elinympäristöjä.

Johtokäytävälle kohdistuvissa mahdollisissa toimenpiteissä on syytä huomioida silmälläpidettävän ahokissankäpälän esiintymät.

6. LÄHTEET

Hyvärinen, E., Juslén, A.; Kemppainen, E.; Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.). 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Suomen Ympäristökeskus.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.

Luonnonsuojelulaki, 20.12.1996/1096

Luontodirektiivi 92/43/ETY.

Metsäkeskus, avoin metsävara- ja luontotieto.

Metsälaki 1093/1996.

Suomen Lajitietokeskus, Laji.fi -palvelu.